

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصول پرورش قارچ صدفی

مؤلفین:

دکتر ابراهیم صافی گل تپه

(استاد گروه بیماری شناسی گیاهان دانشگاه تربیت مدرس)

دکتر ولی اله مهدیزاده

(دانش آموخته‌ی مقطع دکتری دانشگاه تربیت مدرس)

دکتر ناصر محمدی

(دانش آموخته‌ی مقطع دکتری دانشگاه تربیت مدرس)

انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی

۱۳۹۵

سرشناسه	: محمدی گل تپه، ابراهیم، ۱۳۳۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول پرورش قارچ صدفی / مولفین ابراهیم محمدی گل تپه، ولی اله مهدیزاده، ناصر محمدی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۴ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۴-۳۹-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۹.
موضوع	: قارچ های صدفی
موضوع	: قارچ های خوراکی-- ایران -- پرورش و تکثیر
موضوع	: Mushroom culture-- Iran
موضوع	: Pleurotus
شناسه افزوده	: مهدیزاده، ولی اله، ۱۳۶۳-
شناسه افزوده	: محمدی، ناصر، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره	: SB۳۵۳/۵/م۲ الف ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	: ۶۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۱۰۸۱۲

انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی

نام کتاب:	اصول پرورش قارچ صدفی
مؤلفین:	ابراهیم محمدی گل تپه، ولی اله مهدیزاده، ناصر محمدی
ناشر:	انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی
سال و نوبت چاپ:	۱۳۹۵-اول
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۴-۳۹-۰
قیمت:	
شمارگان:	۵۰۰ نسخه
روبروی دانشگاه تهران، بین خ ۱۲ فروردین و خ فخر رازی، پاساژ ظروفچی، طبقه سوم، واحد ۱۱	
تلفن: ۶۶۹۶۳۱۲۶ تلفن همراه: ۰۹۱۲۷۳۷۰۶۳۱ دورنگار ۶۶۴۰۳۴۵۲	
www.eatki.ir email eatki_ir@yahoo.com	

حق چاپ برای انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۲	مقدمه‌ای در باب قارچ‌ها
۱۳	انواع قارچ‌ها
۱۳	تقسیم‌بندی قارچ‌ها از نظر سود و زیان نسبت به انسان
۱۴	تقسیم‌بندی قارچ‌های مفید از نظر نحوه‌ی کاشت
۱۴	تقسیم‌بندی قارچ‌های زی‌ای از دیدگاه تجزیه‌کنندگی مواد آلی
۱۵	تقسیم‌بندی قارچ‌ها از دیدگاه صنعت
۱۵	تقسیم‌بندی قارچ‌ها از دیدگاه مراکز آلودگی انسان
۱۶	تاریخچه‌ی پرورش قارچ در چهار
۱۸	تاریخچه‌ی پرورش قارچ‌های خوراکی در ایران
۲۰	قارچ صدفی
۲۱	تقسیم‌بندی علمی قارچ صدفی
۲۲	ارزش غذایی و خواص دارویی قارچ صدفی
۲۳	مزیت تولید قارچ صدفی
۲۵	مزیت تولید قارچ صدفی نسبت به قارچ دکمه‌ای
۲۷	معایب پرورش قارچ صدفی
۲۸	شناخت انواع گونه‌های قارچ صدفی
۲۹	قارچ صدفی اوستراتوس یا صدف درخت
۳۰	قارچ صدفی فلوریدا
۳۱	قارچ صدفی دینگری
۳۲	قارچ صدفی طلایی
۳۴	قارچ شاه صدف

۳۶	قارچ صدفی آبالون
۳۸	قارچ صدفی صورتی یا سالمون
۴۱	اسپان (بذر قارچ)
۴۱	خصوصیات و قسمت‌های مختلف آزمایشگاه تولید بذر قارچ
۴۱	تکثیر بذر یا اسپان
۴۴	خصوصیات بذر مطلوب
۴۵	شرایط نگهداری بذر
۴۶	تهیه بذر قارچ با استفاده از پرلیت
۴۷	احداث واحد تولیدی پرورش قارچ صدفی
۶۵	الف) آزمایشگاه تولید بذر
۶۶	ب) انبار ذخیره کاه و کلش
۶۶	ج) سالن کشت
۶۸	د) سالن انتظار
۶۸	و) سالن پرورش
۶۹	ی) سالن بسته‌بندی
۷۰	۵) اطاقک نگهداری
۷۰	ر) ساختمان اداری
۷۰	س) اطاق کارگری
۷۰	ی) ساختمان‌ها و تأسیسات متفرقه
۷۱	شیوه احداث ساختمان و پرورش قارچ
۷۳	تأسیسات پرورش قارچ
۷۶	روش‌های کشت قارچ صدفی

۷۶	۱- کشت به صورت کپه‌ای
۷۷	۲- کشت به صورت جوی و پشته‌ای
۷۷	۳- کشت درون قفسه‌های توری پوشیده شده درون پلاستیک
۷۸	۴- کشت بر روی میز
۷۸	۵- کشت بر روی میله استوانه‌ای
۷۹	۶- کشت درون جعبه‌های چوبی
۸۰	۷- کشت درون جعبه‌های پلاستیکی
۸۰	۸- کشت درون پلاستیک
۸۱	کشت و پرورش علمی قارچ مدفوع
۸۵	خرید مواد اولیه
۸۶	فرمول‌بندی و غنی‌سازی بستر کشت
۸۸	آماده‌سازی و ضدعفونی بستر برای کشت
۹۱	کشت
۹۴	رشد رویشی
۹۶	کنترل عوامل محیطی
۹۶	الف) گرما
۹۷	ب) سرما
۹۷	ج) رطوبت
۹۸	د) نور
۹۹	ه) تهویه
۱۰۱	آبیاری
۱۰۲	تیغ زدن

- ۱۰۳ برداشت، بسته‌بندی و حمل و نقل
- ۱۰۴ استفاده از بقایای بستر کشت
- ۱۰۵ بازاریابی و عرضه محصول
- ۱۰۶ مدیریت واحد پرورش قارچ صدفی
- ۱۱۰ آفات و بیماری‌های قارچ صدفی
- ۱۱۳ آفات مهم قارچ‌های صدفی
- ۱۱۴ بیماری‌های مهم قارچ صدفی
- ۱۱۴ کپک سبز آیکود، بی
- ۱۱۴ کپک نارنجی نور، پور
- ۱۱۴ کپک سبز پنسیلیومی
- ۱۱۵ کپک سیاه
- ۱۱۵ ناهنجاری‌های غیرپاتوژنی
- ۱۱۷ فراوری و آشپزی با قارچ‌های صدفی
- ۱۱۷ ۱- خشک کردن قارچ‌های صدفی
- ۱۱۷ ۲- ترشی قارچ‌های صدفی
- ۱۱۸ ۳- مربای قارچ‌های صدفی
- ۱۱۸ ۴- شور قارچ
- ۱۱۹ ۵- کباب قارچ
- ۱۱۹ ۶- سس قارچ با مغز گردو
- ۱۲۰ ۷- مریگو قارچ
- ۱۲۱ ۸- سالاد ایتالیایی
- ۱۲۲ منابع مورد استفاده

۱۲۳	ضمیمه ۱: تصاویر رنگی منتخب
۱۲۶	ضمیمه ۲: معرفی کتاب
۱۲۷	ضمیمه ۳: معرفی شرکت‌های مرتبط

پیشگفتار

رشد روز افزون جمعیت در ایران و جهان از یک سو و کمبود منابع طبیعی، اقتصادی، انسانی و همچنین رشد سریع علم تغذیه و افزایش سطح آگاهی‌های تغذیه‌ای از سوی دیگر باعث شده است تا به جهان امروز کارشناسان و متخصصان علوم و فنون تغذیه، مخصوصاً متخصصان کشاورزی به فکر استفاده‌ی بهینه از منابع محدود طبیعی، اقتصادی، انسانی و همچنین تهیه‌ی مواد غذایی سالم تر و مغذی تر بیفتند که در این میان پرورش انواع قارچ‌های خوراکی به خصوص قارچ صدفی به لحاظ پرورش آسان و عملکرد اقتصادی بالا، در محیط‌های کوچک و هم به لحاظ خواص تغذیه‌ای و دارویی ویژه از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد. در این کتاب سعی شده است تا علاوه بر مطرح نمودن کلیه‌ی مسایل علمی و عملی مرتبط با کشت و پرورش قارچ خوراکی صدفی، برخی از ملزومات مدیریتی و ... غیره که بیشتر در هنگام کار مشکل آفرین خواهد بود، به طرح گردد تا کارآموزان، تولید کنندگان و کشاورزان محترم پس از اتمام دوره آموزشی با اعتماد به نفس بیشتر، از پیش به صورت علمی و عملی طراحی و احداث و مدیریت واحدهای پرورش قارچ‌های صدفی را با رتبت به سرانجام برسانند. لازم به ذکر است با توجه به محدودیت‌های موجود در مورد انتخاب این قارچ جهت کشت و کار، توصیه می‌گردد قبل از شروع این کار بخش مربوط به محاسن و معایب تولید این قارچ، دقت مطالعه شود و تنها با برآورد کردن شرایط لازم اقدام به انتخاب این قارچ جهت کشت شود. از مجموعه کشت و صنعت مزرعه نمونه اتکا دماوند (مهندس انتصاری و همکاران)، واحد تولیدی قارچ صدفی، تربت حیدریه (مهندس قره‌قزلو) جهت فراهم آوردن شرایط کشت و همچنین عکس‌های فراهم شده تشکر می‌گردد. بی شک علی‌رغم تلاش ما، این نوشته خالی از اشکال نیست و برای بهینه شدن آن به نظرات و پیشنهادات خوانندگان و صاحب نظران گرامی نیاز دارد. مزید امتنان خواهد بود نظرات و پیشنهادات خود را از طریق پل ارتباطی ارائه شده ارسال نمایید.

زمستان ۱۳۹۵

www.modares.ac.ir, Emgoltapeh@modares.ac.ir, ۰۹۱۲۳۸۴۱۵۵۶ دکتر محمدی گل‌تپه

www.Iranzaminmushroom.ir, Vmahdizadeh@gmail.com, ۰۹۱۲۸۴۳۱۸۲۴ دکتر مهدیزاده

www.Iranzaminmushroom.ir, Mohamadi.n2005@gmail.com, ۰۹۱۴۴۰۴۸۵۱۳ دکتر محمدی